

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

LA SERRATELLA

LA PLANA ALTA

AJUNTAMENT DE
SERRATELLA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECALL I TEXT
M. Teresa Àlvaro i Martí

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
la Serratella, 89

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Serratella

ISBN: 84-7890-764-5
Depòsit legal: V-2251-2006
Impressió: Gràfiques Vimar, SL

www.avl.gva.es

LA SERRATELLA

Este municipi està situat entre les comarques de l'Alt Maestrat i la Plana Alta, al bell mig de la serra d'en Galceran. El terme municipal té una superfície de 18,8 km²; està comprés entre Albocàsser al nord-oest, les Coves de Vinromà, al sud-est i est, i la Serra d'en Galceran, al sud-oest.

El paisatge és muntanyós, amb grans desnivells; la vegetació és típicament mediterrània: alzines, romer, timó, espígol i altres plantes aromàtiques. El poble se situa a 800 metres d'altitud aproximadament; esta situació fa que el clima siga fresc i agradable a l'estiu, però fred a l'hivern. El punt més alt del terme és el que ocupa l'ermita de Sant Joan Nepomucé, a 937 metres d'altitud, des d'on hi ha unes bellíssimes vistes al mar.

La Serratella va pertànyer a Balasc d'Alagó entre 1235 i 1242; estava inclosa dins de la batlia de les Coves de Vinromà. Posteriorment passà a dependre de l'Orde de Calatrava fins que l'any 1294 s'incorporà als dominis de l'Orde del Temple. L'any 1319, arran de la supressió d'esta orde, fou incorporada a la de Montesa, a la qual va pertànyer fins a l'abolició dels senyorius en el segle XIX.

Quant a l'evolució de la població, hi ha una sèrie de dades representatives: l'any 1646 tenia 100 habitants i el 1900 aconseguí el seu màxim històric amb 700 serratellans; durant el segle XX el descens de la població va ser acusat fins a l'actualitat en què té 91 habitants. Les activitats econòmiques estan dedicades únicament a l'agricultura i a la ramaderia, però té un gran futur com a seu de turisme rural.

La Serratella és una població menuda en la qual destaca l'harmonia de les cases i dels seus carrers, la tranquil·litat de la gent i el verd fosc del paisatge muntanyós. Es pot visitar l'església parroquial en honor a l'arcàngel Sant Miquel, que fou construïda entre el final del segle XVIII i el principi del segle XIX; l'edifici mostra una façana de reminiscències neoclàssiques i un campanar de planta octogonal. Són també interessants els voltants de l'ermita de Sant Joan Nepomucé —conjunt d'edificacions de la segona mitat del segle XVIII—, situada a tres quilòmetres aproximadament de la població, en direcció a Albocàsser, des d'on es veuen les illes Columbretes, per un costat, i Culla, Ares i Albocàsser, per l'altre. També destaquen altres paratges naturals dins del terme de la Serratella, com ara la Font de la Figuera, la qual abastix el poble d'aigua, situada a dos quilòmetres del nucli urbà pel camí del cementeri, i la Font del Rotador, a tres quilòmetres per la carretera de la Torre d'en Doméneç.

Pel que fa a les festivitats més importants, destaquen: la romeria a l'ermita de Sant Joan Nepomucé, el Dilluns de Pasqua de Resurrecció, i les festes d'agost, en honor a sant Miquel.

ELEMENTS FÍSICS I POBLAMENT

Orografia

la Bastida
Penya Paredada

Serra d'en Galceran
Tossal Gros

Hidrografia natural

Barranc d'Orenga
Barranc de l'Espigolada
Barranc de l'Ullastrar
Barranc de les Voltes
Barranc del Quarto

Barranc del Rotador
Barranc del Toll de la Caldera
Bassa de les Lloses
Font del Mas de Villalonga
Font del Rotador

Hidrografia artificial

Bassa del Molí
Depòsit de l'Aigua

Pou de la Font de Llorenç

Poblament

Caseta de la Font de la Figuera
Caseta dels Censos
els Masets
la Serratella
Mas d'en Rasos
Mas d'Orenga
Mas de Custodio
Mas de Gabriellet
Mas de l'Algar
Mas de l'Embrossada
Mas de l'Ullastrar
Mas de la Portera
Mas de la Solaneta
Mas de les Covarxelles

Mas de les Vinyes
Mas de Parreta
Mas de Pere
Mas de Quelo
Mas de Selma
Mas de Torreta
Mas de Villalonga
Mas del Cap de la Mola de Baix
Mas del Cap de la Mola de Dalt
Mas del Corralet
Mas del Parralet
Mas dels Noguerets
Mas dels Serrans
Maset del Torrent

PRESENCIA HUMANA

Partides i paratges

el Cap de la Mola
el Carrascal
el Castellar
el Cingle
el Llentisclar
el Mas Nou
el Povàs
el Quarto
el Rotador
el Tossalet
els Avencs
els Bovalars
els Cormullers
els Noguerets
l'Ereta

l'Ullastrar
la Ballestera
la Carrasca Grossa
la Font de la Figuera
la Font de Llorenç
la Talaia
les Algades
les Covaxelles
les Embrossades
les Figueretes
les Fontanelles
les Planelles
les Roques de la Solaneta
les Serrades
los Censos

Vies de comunicació

Camí de la Font de la Figuera
Camí de la Fonteta dels Horts
Camí de la Lloma
Camí de la Lloma de Sant Joan
Camí de la Torre
Camí de les Deveses

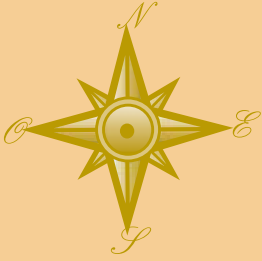
Camí de Sant Pau
Camí del Mas d'en Rasos
Camí del Nogueret
Camí dels Avencs
Carretera d'Albocàsser
Carretera de la Torre d'en Doménec

Altres llocs d'interés

Cementeri
Ermita de Sant Joan Nepomucé
Molí del Regall

Piscina municipal
Repetidor de televisió

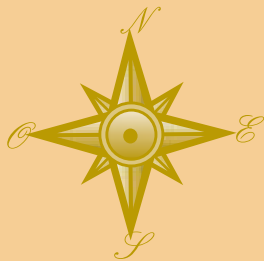
Elements físics i poblament

- Capital de municipi
- Carretera
- Barranc
- Muntanya
- Cingle
- Font
- Depòsit, pou
- Bassa
- Mas, casa

SERRA

Presència humana

TERME DE LA SERRA D'EN GALCERAN

TERME DE LES COVES DE VINROMÀ

- Capital de municipi
  - Carretera
  - Camí
  - Barranc
  - Molí
  - Ermita
  - Instal·lacions esportives
  - Cementeri
  - Repetidor de televisió
- Paratge
  - Partida